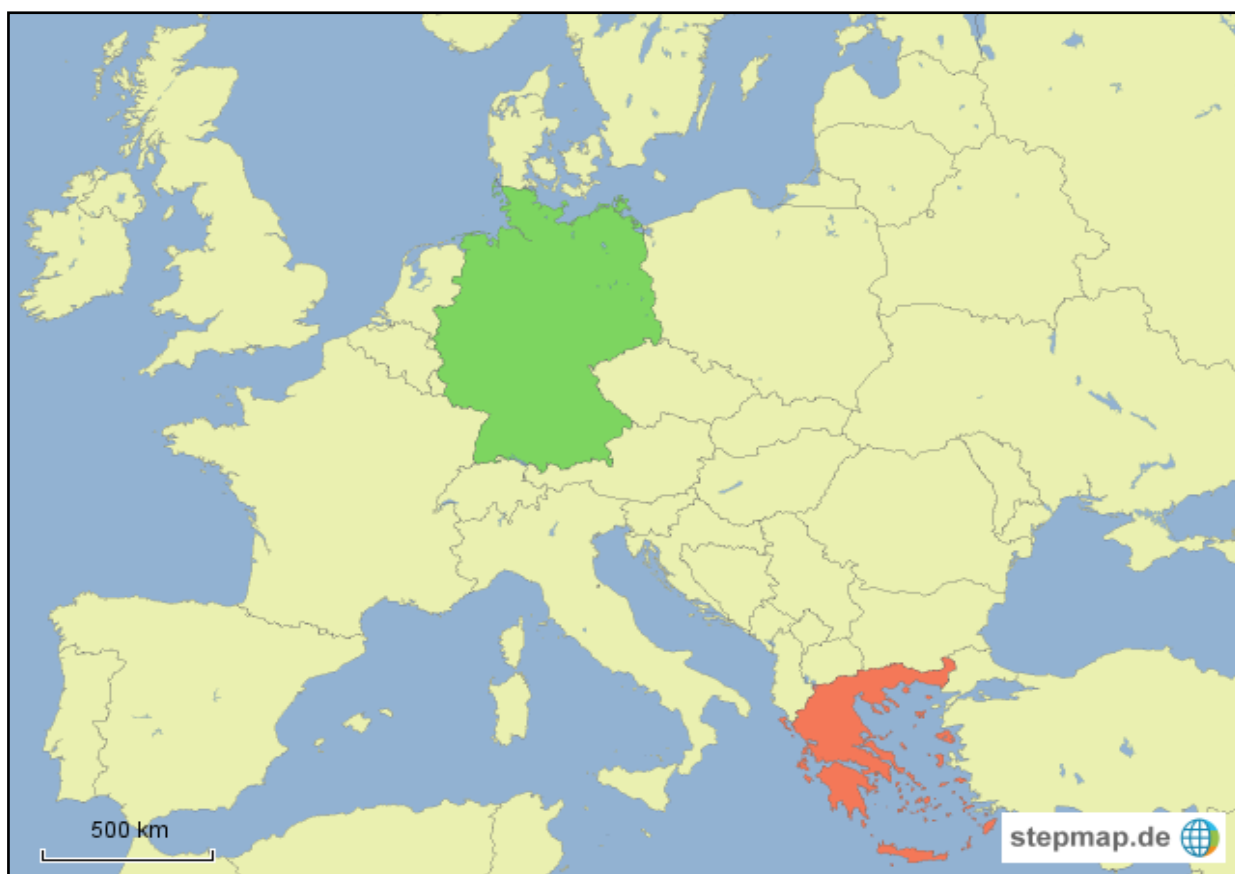

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΟ ΒΕΡΟΛΙΝΟ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Jägerstr. 54-55, D-10117, Berlin

Τηλ.: 0049 (0) 30/2360990, FAX: 0049 (0) 30/23609920 E-mail: ecocom-berlin@mfa.gr

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ Β' ΤΡΙΜΗΝΟΥ 2017

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- I. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑ**
- II. ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΟΣ-ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ**
- III. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΚΘΣΕΙΣ**
- IV. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ**

I. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Μελέτη του γερμανικού Ιδρύματος «Bertelsmann Stiftung», υπό τον τίτλο «Γερμανικές εξαγωγές: ένδειξη ανωτερότητας ή κίνδυνος για την παγκόσμια οικονομία».

Σύμφωνα με ως άνω μελέτη, η δημιουργία εμπορικών πλεονασμάτων, πέραν της ποιότητας και της διεθνούς αποδοχής των γερμανικών προϊόντων, που συμβάλλουν στην υψηλή ζήτηση παγκοσμίως, αποδίδεται στους κατωτέρω κεντρικής σημασίας παραμετρικούς παράγοντες, ήτοι:

1. Η σχετικώς «χαμηλή» εσωτερική ζήτηση, εν συνδυασμώ με τον περιορισμένο βαθμό επανεπένδυσης και την διαχρονικώς υψηλή ροπή προς αποταμίευση των γερμανικών νοικοκυριών, λειτουργούν ανασταλτικά στην αύξηση της κατανάλωσης. Η συνολική εξοικονόμηση πόρων και η διοχέτευση αυτών στην αποταμίευση οδηγεί σε εξασθένηση της εσωτερικής ζήτησεως. Η γερμανική παραγωγή αγαθών υπερκαλύπτουσα, ως εκ τούτου τη ζήτηση νοικοκυριών και επενδυτών, στρέφεται, τουλάχιστον κατά το πλεονάζον τμήμα αυτής, προς τις εξαγωγές και διατίθεται προς δημιουργία επέκεινα πλεονασμάτων.

2. Η συμμετοχή της Γερμανίας στην Νομισματική Ένωση, ως εξ άλλου και των υπολοίπων χωρών-μελών αυτής, δεν επιτρέπει εφαρμογή ίδιας νομισματικής πολιτικής, η οποία, όπως σε περιπτώσεις πολιτικών ελεύθερης συναλλαγματικής ισοτιμίας, -πολιτική τρίτων χωρών με ίδιον εθνικό νόμισμα επί παραδείγματι-, θα καθίστατο δυνατόν να αποτελέσει εργαλείο αποδόμησης πλεονασμάτων. Και τούτο διότι, δια της νομισματικής ανατιμίσεως, σε περιβάλλον αυξημένης ή και σταθερής ακόμη εξωτερικής ζήτησεως θα επήρχετο άνοδος τιμών των εξαγωγίμων προϊόντων, υποχώρηση μεριδίων στις διεθνείς αγορές, συρρίκνωση ακολούθως των εξαγωγών και απομείωση του εμπορικού πλεονάσματος κατά συνέπεια.

Τα εμπορικά πλεονάσματα έχουν ευεργετικό αντίκτυπο στην οικονομία, καθώς αυξάνουν τα φορολογικά έσοδα, στηρίζουν την εγχώρια παραγωγή και την απασχόληση, μειώνοντας αντιστοίχως την απαραίτητη κρατική δαπάνη για επιδόματα ανεργίας και λοιπές κοινωνικές παροχές. Επιτρέπουν τη δημιουργία ρευστών διαθεσίμων και αποθεματικών, τα οποία δύνανται να διοχετευτούν σε προγράμματα δημοσίων επενδύσεων, αλλά και να προσφέρουν διασφάλιση έναντι μελλοντικών κινδύνων. Ταυτόχρονα, ωστόσο, δύνανται να αποτελέσουν πηγή μελλοντικών κινδύνων για την γερμανική οικονομία, καθώς:

1. Η υπερβολική εξάρτηση από τις εξαγωγές δύναται να προκαλέσει ιδιαίτερα ισχυρές αναταράξεις, σε περίπτωση μίας νέας παγκόσμιας ύφεσης.

2. Θα μπορούσαν να αποτελέσουν έναυσμα λήψεως, από πλευράς των εμπορικών εταιρών της Γερμανίας, προστατευτικών αντιμέτρων, τα οποία θα έπλητταν

καίρια μία εξηρημένη από τις εξαγωγές οικονομία, όπως η γερμανική.

Παράλληλα, λόγω των υπερβολικών εμπορικών πλεονασμάτων, η Γερμανία κατηγορείται από χώρες με χαμηλότερα επίπεδα απασχόλησης ότι, ακολουθώντας πολιτική συνεχούς εξαγωγικής επέκτασης, στην ουσία εξάγει την ίδια ανεργία προς αυτές.

Σύμφωνα με την ανάλυση του «Bertelsmann Foundation», ζητούμενο για την γερμανική οικονομία δεν πρέπει να αποτελεί η μείωση των εξαγωγικών επιδόσεων, αλλά η αύξηση της εσωτερικής κατανάλωσης, δια παραλλήλου ανόδου των εισαγωγών. Απαραίτητη θεωρείται, επί παραδείγματι, η μεγαλύτερη απελευθέρωση του κλάδου των Υπηρεσιών, στον οποίο εξακολουθούν να υφίστανται σημαντικά εμπόδια πρόσβασης, προκειμένου να τονωθεί η ζήτηση μέσω της ανόδου των μισθών και της αύξησης της παραγωγικότητας. Ταυτόχρονα, η μελέτη απαρτιθμεί σειρά τομέων, όπως των υποδομών στον κλάδο μεταφορών και δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας, της διαχείρισης στερεών και υγρών αποβλήτων, της έρευνας και εκπαίδευσης, της ανάπτυξης καινοτομιών κ. ά., από τους οποίους απουσιάζουν σε σημαντικό βαθμό οι ιδιωτικές επενδύσεις, λόγω χαμηλών αποδόσεων και όπου κρίνεται απαραίτητη η μεγαλύτερη επενδυτική δραστηριοποίηση του κράτους.

Εν κατακλείδι, οι υψηλές επιδόσεις της γερμανικής οικονομίας στον εξαγωγικό τομέα και τα εμπορικά πλεονάσματα δεν θεωρούνται αρνητικά αφ' εαυτού. Προβληματισμός, ωστόσο, εγείρεται εκ του αντικτύπου της επισώρευσης υψηλών πλεονασμάτων επί σειράς ετών, τόσο στην ίδια την γερμανική οικονομία, επιτείνοντας την μονοδιάστατη εξαγωγική της εξάρτηση, όσο και στο πεδίο των εμπορικών της σχέσεων, υπό τον κίνδυνο πιθανών αντιμέτρων και εμπορικών «πολέμων». Ειδικά, η απουσία «μηχανισμού εξισορρόπησης», ήτοι της ανατίμησης του εθνικού νομίσματος, λόγω της συμμετοχής της Γερμανίας στην Ευρωζώνη, η οποία θα λειτουργούσε εξισορροπητικά έναντι της επισώρευσης υπερβολικών εμπορικών πλεονασμάτων, καθιστά απαραίτητη την ενεργοποίηση κρατικών πολιτικών για την τόνωση της εσωτερικής ζήτησης και κατανάλωσης και της, με αυτά συνδεδεμένης, αύξησης των εισαγωγών.

Δημοσιονομικό Ισοζύγιο Γερμανίας, 2016

Σύμφωνα με πρόσφατη ανακοίνωση της Ομοσπονδιακής Στατιστικής Υπηρεσίας Destatis, τα δημόσια έσοδα της Γερμανίας το 2016 εκτινάχθηκαν στα 1.411,4 δις Ευρώ, έναντι δαπανών ύψους 1.387,7 δις Ευρώ, επιτυγχάνοντας εκ νέου και για τρίτο εν συνεχεία έτος σημαντικό δημοσιονομικό πλεόνασμα, ύψους 23,7 δις Ευρώ, το υψηλότερο από επανένωσης το 1990 της Γερμανίας. Τοιούτοτρόπως, σύμφωνα με τις απορρέουσες από τη Συνθήκη Μάαστριχτ υποχρεώσεις δημοσιονομικής προσαρμογής, το πλεόνασμα υπολογισθέν σε τρέχουσες τιμές επί του ΑΕΠ φέρει θετικό πρόσημο 0,8%.

Στην επίτευξη του έτι διευρυμένου πλεονάσματος συνέβαλαν τα μέγιστα, αφ' ενός τα αυξημένα κατά 6,5% έσοδα λόγω φορολογίας εισοδήματος, ακίνητης περιουσίας και αφ' ετέρου η καλή κατάσταση στον τομέα της απασχόλησης στην Γερμανία κατά το 2016. Επί πλέον η χαλαρή νομισματική πολιτική της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας δια των χαμηλών επιτοκίων δημιουργεί ευνοϊκές προϋποθέσεις δανεισμού για το γερμανικό δημόσιο, ενώ παράλληλα αρκετοί ξένοι επενδυτές τοποθετούν για ασφάλεια καταθέσεις σε κρατικά γερμανικά ομόλογα.

Δημοσιονομικό Ισοζύγιο επί % ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές

2011	2012	2013	2014	2015	2016
-0,1	0,0	-0,2	+0,3	+0,7	+0,8

Επιμέρους Δημοσιονομικά Ισοζύγια

(σε δις Ευρώ)	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Γενικής Κυβέρνησης	-29,4	-16,1	- 8,1	8,6	10,0	7,7
Ομοσπονδιακών Κρατίδιων	-11,4	- 5,5	- 2,7	-0,5	4,6	4,7
Τοπικής Αυτοδιοίκησης	- 0,3	2,2	0,2	-2,5	4,2	3,1
Κοινωνικής Ασφάλισης	15,3	18,4	5,3	3,0	2,1	8,2
Γενικό Δημοσιονομικό Ισοζύγιο Γερμανίας	-25,9	- 0,9	- 5,4	8,6	20,9	23,7

Εργασιακό κόστος στην Γερμανία 2016

Σύμφωνα με την ομοσπονδιακή Στατιστική Υπηρεσία Destatis η ωριαία αμοιβή εργασίας σημείωσε αύξηση 2,5% το 2016 έναντι 2015, συνεπεία της κατά 2,3% αύξησης των ακαθάριστων αποδοχών των εργαζομένων και της κατά 3,4% αύξησης του μισθολογικού κόστους.

Ειδικότερα, η ωριαία αμοιβή των εργαζομένων στον δευτερογενή και τριτογενή τομέα το 2016 ανήλθε σε 33,40 Ευρώ, έναντι αντίστοιχης μέσης ωριαίας αμοιβής 25,70 Ευρώ στα Κ-Μ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατατάσσοντας τοιούτοτρόπως τη Γερμανία στην 7η θέση. Την πρώτη θέση καταλαμβάνει η Δανία με 43,40 Ευρώ και την τελευταία η Βουλγαρία με ωριαία αμοιβή 4,40 Ευρώ, ενώ η Ελλάδα με 13,90 Ευρώ κατατάσσεται στην 16η θέση.

Σημειώνεται ότι στην Γερμανία παρέχονται υψηλότερες αμοιβές στους εργαζόμενους στην βιομηχανία/μεταποίηση, έναντι των απασχολούμενων στον τομέα υπηρεσιών. Συγκεκριμένα, η μέση ωριαία αμοιβή των εργαζομένων στον τομέα μεταποίησης ανέρχεται σε 38,70 Ευρώ (4η θέση μεταξύ κ-μ ΕΕ), έναντι 30,50 Ευρώ αντιστοίχως ωρομισθίου στον τομέα των υπηρεσιών (9η θέση μεταξύ κ-μ ΕΕ).

Επισημαίνεται ότι όσον αφορά το μισθολογικό κόστος το 2016, η Γερμανία κατατάσσεται στην 14η θέση μεταξύ των 28 κ-μ ΕΕ λόγω του ύψους των ασφαλιστικών εισφορών, οι οποίες ανέρχονται στο 28% των ακαθάριστων αποδοχών. Την πρώτη θέση, με εισφορές της τάξης του 49%, κατέχει η Σουηδία, ενώ την τελευταία, με 9% εργοδοτικές εισφορές, η Μάλτα. Η Ελλάδα, σύμφωνα με τα στοιχεία της Destatis,

καταβάλλοντας εισφορές ύψους 39% των ακαθάριστων αποδοχών, ευρίσκεται στην 5η θέση.

Μάιος 2017: 44,16 εκ. εργαζόμενοι στην Γερμανία

Ποτέ άλλοτε, από την επανένωση της Γερμανίας και εντεύθεν, ο αριθμός των απασχολούμενων δεν ήταν τόσο υψηλός. Συνακόλουθα, η ανεργία παρέμεινε κάτω από τα 2,5 εκ..

Τον Μάιο, ο αριθμός των εργαζομένων ανήλθε σε 44,16 εκ. άτομα, 125.000 περισσότεροι, έναντι Απριλίου 2017. Σε σχέση με το προηγούμενο έτος καταγράφεται αύξηση κατά 648.000 εργαζομένους. Εν λόγω αύξηση αφορά κυρίως σε θέσεις εργασίας υποχρεωτικής ασφάλισης, οι οποίες αυξήθηκαν κατά 727.000. Τον Απρίλιο τ.ε. 32,03 εκ. άτομα ασκούσαν εργασία πλήρους απασχόλησης. Την μεγαλύτερη αύξηση εμφανίζουν οι υπηρεσίες, καθώς και τα επαγγέλματα κοινωνικής φροντίδας.

Ο αριθμός των ανέργων μειώθηκε τον Ιούνιο κατά 25.000 σε σχέση με τον Μάιο στους 2,47 εκ. Εν συγκρίσει με το προηγούμενο έτος οι άνεργοι μειώθηκαν κατά 142.000. Το ποσοστό ανεργίας ανέρχεται σε 5,5%.

Από το 2013 και εντεύθεν αυξάνεται συνεχώς η ζήτηση εργασίας. Τον Ιούνιο τ.ε. προκηρύχθηκαν 731.000 νέες θέσεις εργασίας (66.000 περισσότερες έναντι προηγούμενου έτους). Οι επιχειρήσεις χρειάζονται περισσότερο χρόνο μέχρι να προσλάβουν ένα υπάλληλο (96 ημέρες κ.μ.ο.). Παρά ταύτα, η μετεκπαίδευση και κατάρτιση παραμένει κλειδί για την διατήρηση των ως άνω επιδόσεων, σύμφωνα με την Υπουργό Εργασίας.

Επίσης ο αριθμός των προσφύγων που βρήκε απασχόληση (με πλήρη εργασιακά δικαιώματα) ανήλθε σε 256.000 (αύξηση 14% έναντι 2016). Παράλληλα, αυξήθηκε και ο αριθμός των ανέργων από τις χώρες προέλευσης μεταναστών (Αφγανιστάν, Ερυθραία, Ιράκ, Ιράν, Νιγηρία, Πακιστάν, Σομαλία, Συρία) κατά 39.000 ή 10%.

Επαγγέλματα μειωμένου ωραρίου (Minijobs) μετά την εισαγωγή του κατώτατου μισθού

Έρευνα που διεξήγαγε το Ινστιτούτο Οικονομικών Ερευνών RWI σχετικά με το θέμα στο πολυπληθέστερο Κρατίδιο της Βόρειας Ρηνανίας Βεσταφαλίας, το οποίο θεωρείται και πλέον αντιπροσωπευτικό της Γερμανίας συνολικά, κατέληξε στα εξής αποτελέσματα:

Μία στις πέντε δουλειές στην Γερμανία συνιστά εργασία μειωμένου ωραρίου. Σε σύνολο 31 εκ. απασχολούμενων, το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί περίπου σε 7 εκ. εργαζομένους. Σε αυτό τη κατηγορία απασχόλησης η αμοιβή δεν υπερβαίνει τα 450 Ευρώ, ενώ ο εργαζόμενος δεν υποχρεούται να καταβάλει κοινωνικές εισφορές.

Στόχος αρχικά ήταν η διευκόλυνση με τον τρόπο αυτό της εισόδου στην αγορά εργασίας. Εν τούτοις, προηγούμενες μελέτες καταδεικνύουν, ότι η μεταπήδηση τελικά σε επαγγέλματα πλήρους ωραρίου παραμένει σπάνια. Χαρακτηριστικό είναι ότι ενώ το 2012 14% των εργαζομένων μειωμένου ωραρίου δήλωνε ότι άπώτερος σκοπός τους ήταν η μετάβαση κάποια στιγμή σε εργασία

πλήρους απασχόλησης, το 2016 το ποσοστό αυτό μειώθηκε σε 9%. Η πλειονότητα, δηλαδή, αντιμετωπίζει την μειωμένη απασχόληση ως πηγή πρόσθετου εισοδήματος και δεν επιθυμεί καμία αλλαγή.

Το 2012, άνω του ημίσεως των απασχολουμένων υπό καθεστώς μειωμένου ωραρίου ελάμβανε λιγότερο από 8,50 Ευρώ την ώρα. Το 2016 το αντίστοιχο ποσοστό είχε μειωθεί στο 15%. Το μεγαλύτερο τμήμα των ημιαπασχολουμένων (40%) λαμβάνει ακριβώς τον κατάτατο μισθό ή και έως 9,99€ την ώρα. Το μέσο ωρομίσθιο, σημειώνοντας αύξηση 13% διαμορφώθηκε στο επίπεδο των 10,63 Ευρώ, ενώ ο αριθμός εργαζομένων μειωμένου ωραρίου σημείωσε πτώση.

Όσον αφορά στο καθεστώς ασφάλισης και εργασιακών δικαιωμάτων (άδεια μετ' αποδοχών, αναρρωτική άδεια, διαλείμματα εν ώρα εργασίας) παρά τη σχετική βελτίωση από το 2012 και εντεύθεν, ολιγότερον από το ήμισυ των εργαζομένων επωφελείται των σχετικών δυνατοτήτων.

Διαπιστώσεις θερινής έρευνας οικονομικής συγκυρίας 2017

Κατάσταση των επιχειρήσεων

Η γερμανική οικονομία ανταπεξέρχεται ικανοποιητικά στην αστάθεια του διεθνούς οικονομικού και πολιτικού περιβάλλοντος. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα στον βιομηχανικό τομέα, γεγονός που αποδίδεται στην ελαφρά τόνωση του διεθνούς εμπορίου. Ειδικότερα, η βιομηχανία αξιολογεί την κατάσταση, λόγω της τόνωσης του διεθνούς εμπορίου, ως αισθητά βελτιωμένη. Παρά τον σκεπτικισμό των εκτιμήσεων αναφορικά με την κατάσταση και την μελλοντική του πορεία, ο κατασκευαστικός κλάδος καταγράφει και πάλι ρεκόρ δραστηριότητας. Η κατανάλωση σε ορισμένους τομείς δεν είναι τόσο ζωηρή όσο στο πρόσφατο παρελθόν. Στον τομέα των υπηρεσιών η κατάσταση παραμένει, χωρίς μεταβολές, θετική.

Επιχειρηματικές προσδοκίες

Οι επιχειρηματικές προσδοκίες αυξάνονται αισθητά περαιτέρω. Η ζήτηση στο εσωτερικό αλλά και στο εξωτερικό εξελίσσεται θετικά. Η συναλλαγματική ισοτιμία, τα επιτόκια και οι τιμές πετρελαίου παραμένουν σε χαμηλά επίπεδα. Σε γενικές γραμμές, οι επιχειρήσεις σε όλους τους τομείς εμφανίζονται περισσότερο αισιόδοξες εν συγκρίσει με την αρχή του έτους. Στον βιομηχανικό τομέα οι προοπτικές βελτιώνονται. Η έξαρση που εμφανίζει ο κλάδος των κατασκευών δεν αναμένεται να υποχωρήσει στο προσεχές μέλλον. Αυξημένη εμφανίζεται και η εμπιστοσύνη στους τομείς του εμπορίου και των υπηρεσιών. Η αύξηση στην απασχόληση και στους μισθούς τονώνουν την κατανάλωση. Η έλλειψη σε ειδικευμένο εργατικό δυναμικό αυξάνεται, καθιστώντας αυτή μακράν το μεγαλύτερο κίνδυνο για την πορεία της οικονομίας.

Εξαγωγικές προσδοκίες

Από την αναζωπύρωση του διεθνούς εμπορίου στις αρχές του έτους επωφελήθηκαν και οι Γερμανοί

εξαγωγείς. Οι θετικές εξελίξεις στην Ευρωζώνη και στις ΗΠΑ αντισταθμίζουν μειώσεις στο εμπόριο με σημαντικότερους εμπορικούς εταίρους, όπως για παράδειγμα την Μεγάλη Βρετανία και την Τουρκία. Πολιτική αβεβαιότητα και τάσεις προστατευτισμού αποτελούν τροχοπέδη για τη διεθνή ανάπτυξη.

Επενδυτικές προσδοκίες

Οι επενδυτικές προσδοκίες της γερμανικής οικονομίας κινούνται πάλι ανοδικά. Ο βιομηχανικός τομέας και ιδιαίτερα οι εξαγωγικές βιομηχανίες αυξάνουν σημαντικά τις προϋπολογισθείσες δαπάνες για επενδύσεις. Ο κατασκευαστικός και ο κλάδος εμπορίου προγραμματίζουν επενδύσεις άνευ προηγουμένου. Αντιθέτως, ο κλάδος των υπηρεσιών δεν επεκτείνει επενδυτικά σχέδια. Γενικά, οι επενδύσεις συνίστανται κυρίως στην ανανέωση του υπάρχοντος εξοπλισμού παρά στην επέκτασή του ή/και την ανάπτυξη της καινοτομίας.

Προσδοκίες στο πεδίο της απασχόλησης

Επιχειρήσεις σε όλους τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας προγραμματίζουν την αύξηση των θέσεων εργασίας. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα στον βιομηχανικό κλάδο. Στον κατασκευαστικό τομέα, ο προγραμματισμός για την αύξηση του προσωπικού προσεγγίζει σημεία ρεκόρ. Ακόμη έμποροι και πάροχοι υπηρεσιών επιθυμούν να αυξήσουν περαιτέρω το προσωπικό τους. Τα σχετικά σχέδια προσλήψεων εμποδίζονται όμως από την έλλειψη ειδικευμένου εργατικού δυναμικού, πρόβλημα που παγιώνεται πλέον, ως ο σημαντικότερος επιχειρηματικός κίνδυνος για μία στις δύο γερμανικές επιχειρήσεις.

Με βάση τα αποτελέσματα της ανωτέρω έρευνας, η Ένωση Βιομηχανικών και Εμπορικών Επιμελητηρίων Γερμανίας (DIEK) αναθεωρεί την πρόγνωση για αύξηση του γερμανικού ΑΕΠ το 2017, κατά 0,2 ποσοστιαίες μονάδες σε **1,8%**, έναντι αρχικής πρόβλεψης 1,6%. Αντιστοίχως, όσον αφορά στην απασχόληση, ο ίδιος φορέας τροποποιεί προς τα πάνω σχετικές εκτιμήσεις για αύξηση των θέσεων εργασίας από 350.000 σε 500.000.

Αποπερατώσεις νέων κατοικιών το 2016: Αύξηση 12,1% σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος

277.700 νέες κατοικίες αποπερατώθηκαν το 2016 στην Γερμανία. Όπως αναφέρει η Γερμανική Στατιστική Υπηρεσία Destatis, υπήρξε αύξηση 12,1% ήτοι 30.000 νέες κατοικίες επιπλέον σε σχέση με το 2015. Η θετική αυτή πορεία ξεκίνησε το 2011 και καθώς φαίνεται συνεχίζεται. Υψηλότερη επίδοση καταγράφεται μόνον το 2004 (278.000 νέες κατοικίες).

Σημειώνεται επίσης ότι το 2016 η αύξηση των αδειών δόμησης (+19,8%, ήτοι 375.400 νέες άδειες δόμησης) ήταν σαφώς υψηλότερη έναντι αντιστοίχου αυξήσεως των αποπερατωθέντων κατοικιών. Σωρευτικά, το πλεόνασμα των δοθέντων αδειών δόμησης ανέρχεται σήμερα στις 605.800. Η αύξηση του πλεονάσματος αυτού συνιστά μία τάση η οποία καταγράφεται σταθερά από το 2008 (ο υψηλότερος αριθμός σημειώθηκε το 1999

με 679.200 πλεονάζουσες άδειες δόμησης νέων κατοικιών).

Από τις αποπερατωθείσες κατοικίες του 2016, οι 235.700 συνιστούν διαμερίσματα σε πολυκατοικίες (+8,7% έναντι 2015). Η αύξηση αυτή αφορά διαμερίσματα σε συνήθεις πολυκατοικίες (+9,6%, ήτοι 10.100 διαμερίσματα) αλλά και εστίες (+59,3% ή 5.300 διαμερίσματα). Στην κατηγορία «εστίες» συγκαταλέγονται και τα προσωφικά καταλύματα. Οι κατασκευές μονοκατοικιών αυξήθηκαν κατά 3,7% ή κατά 3.100 μονοκατοικίες, ενώ οι διπλοκατοικίες αυξήθηκαν κατά 2,5% ή 400 διαμερίσματα. Σημαντική αύξηση κατέγραψε και ο αριθμός των ανακαινισθέντων διαμερισμάτων (+36% ή 9.900 διαμερίσματα).

Τέλος, οι νέοι επαγγελματικοί χώροι, αυξανόμενοι 0,3% σε σχέση με το 2015, ανήλθαν σε 179,4 εκ. κυβικά μέτρα. Η αύξηση αυτή αφορά κυρίως επαγγελματικούς χώρους του δημοσίου (+5,9% ή 0,9 εκ. κυβικά μέτρα). Στον ιδιωτικό τομέα υπήρξε μείωση των αποπερατωθέντων νέων επαγγελματικών κατοικιών κατά 0,2% ή 0,3 εκ. κυβικά μέτρα.

II. ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΟΣ-ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

Διμερές Εμπόριο Ελλάδος-Γερμανίας α' τρίμηνο 2016/2017

Οι εμπορικές συναλλαγές Ελλάδος-Γερμανίας το Α' τρίμηνο 2017, εν συγκρίσει με το αντίστοιχο χρονικό διάστημα 2016, σημείωσαν αύξηση 8,3%, όπου οι ελληνικές εξαγωγές κατέγραψαν άνοδο 8,9% και οι εισαγωγές αντιστοίχως 8,0%, ως καταδεικνύεται δια των στοιχείων του ακόλουθου Πίνακα:

Διμερές Εμπόριο Ελλάδας - Γερμανίας (Ιαν-Μαρ. 2016/17)			
	Ιαν.- Μαρ. 2016	Ιαν. - Μαρ. 2017	Μεταβολή
Εισαγωγές	1.203.042.729	1.299.710.534	8,0%
Εξαγωγές	466.467.853	507.926.536	8,9%
Όγκος Εμπορίου	1.669.510.582	1.807.637.070	8,3%
Εμπορικό Ισοζύγιο	-736.574.876	-791.783.998	7,5%
Βαθμός κάλυψης Εισαγωγών από Εξαγωγές	38,8%	39,1%	0,8%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ-ΕΥΡΟΣΤΑΤ, Φεβρουάριος, 2017 - Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Την μεγαλύτερη συμβολή στην αύξηση των ελληνικών εξαγωγών προς τη Γερμανία είχαν κατά σειρά: μηχανές και εξαρτήματα αυτών (ΚΣΟ 84), προϊόντα αλουμινίου (ΚΣΟ 76), τεχνουργήματα από σίδηρο (ΚΣΟ 73), γαλακτοκομικά προϊόντα (ΚΣΟ 04), πλαστικά προϊόντα (ΚΣΟ 39) κα. Αρνητική συμβολή είχαν τα φρούτα (ΚΣΟ 08), λοιπά προϊόντα (ΚΣΟ 99), προϊόντα καπνού (ΚΣΟ 24) εξαρτήματα αεροπλάνων (ΚΣΟ 88) κα.

Όσον αφορά στις εισαγωγές, σημαντικότερο μερίδιο της αύξησης είχαν οι κατηγορίες των μηχανών και

εξαρτημάτων αυτών (ΚΣΟ 84), τα τεχνουργήματα από σίδηρο (ΚΣΟ 73), τα οργανικά χημικά προϊόντα (ΚΣΟ 29), τα φαρμακευτικά προϊόντα (ΚΣΟ 30), τα γαλακτοκομικά (ΚΣΟ 04) κα.

III. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

HANNOVER MESSE 2017 (Αννόβερο, 24-28.4.2017)

Η Διεθνής Έκθεση HANNOVER MESSE 2017 συνιστά μία εκ των κορυφαίων διεθνών εκθέσεων του βιομηχανικού κλάδου. Η διοργάνωση 2017 με τον τίτλο «Integrated Industry – Creating Value» ευελπιστεί να τονίσει τα οφέλη της Βιομηχανίας 4.0¹ και τον ρόλο του ανθρώπινου δυναμικού στην ενοποιημένη μέσω διαδικτύου βιομηχανία του μέλλοντος. Την Έκθεση παρακολούθησαν 225.000 εμπορικοί επισκέπτες (75.000 από το εξωτερικό) έναντι 217.000 επισκεπτών το 2015. Ο μεγαλύτερος αριθμός επισκεπτών προήλθε εν σειρά από Κίνα (9.000), Ολλανδία (6.200), Ινδία (5.300), Πολωνία (5.000) και Η.Π.Α. (3.000, τιμώμενη χώρα 2016). Η Πολωνία ήταν εφέτος η τιμώμενη χώρα της HANNOVER MESSE 2017 και συμμετείχε με 200 εταιρείες, αναδεικνύοντας τις δυνατότητες της χώρας να αποτελέσει πόλο προσέλκυσης τεχνολογιών του μέλλοντος.

Στην Έκθεση παρουσιάστηκε σειρά νέων τεχνολογικών εξελίξεων για ρηζικέλευθο εκσυγχρονισμό του κλάδου της βιομηχανίας, όπως τα αποκαλούμενα "cobots" (collaborative robots), τα οποία επίκεινται να μεταμορφώσουν εκ βάθρων τον τρόπο εργασίας στις βιομηχανίες. Η συνδεσιμότητα, η τεχνητή νοημοσύνη, οι καινοτόμοι αισθητήρες και η ενστικτώδης λειτουργία των "cobots" επιτρέπουν απευθείας επικοινωνία με ανθρώπους, καθώς μπορούν να διδάσκονται αυτόνομα και να ανταλλάσσουν πληροφορίες με άλλα "cobots".

Η HANNOVER MESSE 2017 ανέδειξε το πέρασμα από την τεχνολογία των αισθητήρων στην δομή της πλατφόρμας. Η χρήση πλατφόρμας διανοίγει ποικιλοτρόπως το πεδίο στην βιομηχανία προσδίδοντας νέα προοπτική, μέσω συνδέσεων δικτύου βάσει υπολογιστικού νέφους για το σύνολο της παραγωγικής διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένης της συλλογής και ανάλυσης δεδομένων, ενώ μέχρι πρότινος, οι αισθητήρες αποτελούσαν το κύριο τεχνολογικό μέσο για να συνδεθούν μεταξύ τους διαφορετικές μηχανές.

Στο πεδίο της ενέργειας, οι εκθέτες της HANNOVER MESSE 2017, παρουσίασαν καινοτομίες, οι οποίες δύνανται να οδηγήσουν στην πραγματική ενεργειακή

¹ «Βιομηχανία 4.0» (Industrie 4.0), όρος χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά το 2011 στην Γερμανία στο πλαίσιο της κατάρτισης της νέας στρατηγικής για την ενίσχυση της τεχνολογίας και περιγράφει τη σύγχρονη αντίληψη για τη βιομηχανική παραγωγή, η οποία ενοποιείται μέσω υπολογιστών, ψηφιοποιείται και αυτοματοποιείται. Η Βιομηχανία 4ης γενιάς αντιπροσωπεύει ευέλικτο βιομηχανικό δίκτυο και ψηφιακή παραγωγική διαδικασία, με χρήση υψηλής τεχνολογίας για παραγωγή καινοτόμων προϊόντων με ελαχιστοποίηση του κόστους παραγωγής. Μέσω του διαδικτύου, η Βιομηχανία 4.0 συγχωνεύει τον ψηφιακό και πραγματικό κόσμο σε ένα "Ιντερνετ των πραγμάτων" και χρηματοδοτεί το μέλλον της βιομηχανικής παραγωγής. <https://www.bmbf.de/de/zukunftsprojekt-industrie-4-0-848.html>

μετάβαση. Έμφαση προσεδόθη σε τεχνολογίες αποθήκευσης ενέργειας, οι οποίες περιελάμβαναν σειριακές συστοιχίες ηλεκτρόλυσης, ήδη έτοιμες προς παραγωγή, καθιστώντας τις λύσεις υδρογόνου βιώσιμη εναλλακτική. Εγκαινιάστηκαν, επίσης, νέες προσεγγίσεις στο πεδίο της ηλιακής ενέργειας, καθώς παρουσιάστηκαν από διάφορες εταιρείες εξαιρετικά λεπτά, εύκαμπτα ηλιακά φύλλα, τα οποία παράγουν ηλεκτρισμό, ακόμη και σε συνθήκες χαμηλού φωτός.

Ο τομέας της Έκθεσης "Young Tech Enterprises", που εγκαινιάστηκε στην προηγούμενη HANNOVER MESSE, συνεχίστηκε με επιτυχία, παρέχοντας τη δυνατότητα σε νέες επιχειρήσεις να έρθουν σε επαφή με πιθανούς επενδυτές, πελάτες και συνεργάτες. Πλέον των 150 νεοφυών επιχειρήσεων παρουσίασαν συσκευές αποθήκευσης για δίκτυα ανανεώσιμης ενέργειας, λειτουργικά συστήματα ενισχυμένης πραγματικότητας και μικρές ανεμογεννήτριες για αυτοκίνητα και τρένα.

Στη HANNOVER MESSE 2017 συμμετείχαν 4 ελληνικές εταιρείες (πλήρης κατάλογος των Ελλήνων Εκθετών δύναται να αντληθεί από τον υπερσύνδεσμο:

<http://www.hannovermesse.de/en/exhibition/exhibitors-products/index.xhtml>).

Η επόμενη HANNOVER MESSE θα πραγματοποιηθεί στο Αννόβερο από 23 έως 27 Απριλίου 2018, με τιμώμενη χώρα το Μεξικό.

Πηγή: www.hannovermesse.de

MUSIKMESSE (Φραγκφούρτη/Μάιν, 5-8.4.2017)

Διανομείς, έμποροι λιανικής και χονδρικής, εκπρόσωποι του εμπορίου και της βιομηχανίας και μουσικοί, μαζί με λάτρεις της μουσικής από όλον τον κόσμο, συγκεντρώθηκαν στο Εκθεσιακό Κέντρο Φραγκφούρτης από τις 5-8 Απριλίου 2017 για να συμμετάσχουν στην ετήσια Διεθνή Έκθεση Musikmesse. Την Έκθεση επισκέφθηκαν 56.700 άτομα από 119 χώρες, με σκοπό να γνωρίσουν τις τελευταίες εξελίξεις στην παγκόσμια μουσική αγορά και να παρακολουθήσουν σειρά μουσικών εκδηλώσεων, ενώ 972 εκθέτες παρουσίασαν τα προϊόντα τους. Στην Musikmesse συμμετείχαν 3 ελληνικές εταιρείες.

http://musik.messefrankfurt.com/frankfurt/en/besucher/ausstellersuche.searchresult.html?q=&_charset_=UTF-8&sfC=GRC&start=0.

Ο μεγαλύτερος αριθμός επισκεπτών προήλθε εν σειρά από Γερμανία, Ολλανδία, Ιταλία, Γαλλία, Ελβετία, Βέλγιο, Ην. Βασίλειο, Αυστρία, Πολωνία, Σουηδία και Κίνα. Επιπλέον, 20.000 μουσικόφιλοι παρακολούθησαν εκδηλώσεις του Φεστιβάλ της Musikmesse, το οποίο, στο πλαίσιο της Έκθεσης, διοργάνωσε συναυλίες με 50 και πλέον εθνικούς και διεθνείς καλλιτέχνες.

Η επόμενη Διεθνή Έκθεση Musikmesse θα πραγματοποιηθεί στη Φραγκφούρτη (Μάιν) από τις 11 έως τις 14 Απριλίου 2018.

Πηγή: www.messefrankfurt.com

PROLIGHT+SOUND (Φραγκφούρτη/Μάιν, 4-7.4.2017)

Η ετήσια Διεθνή Έκθεση Prolight+Sound, με θέμα τεχνολογίες και υπηρεσίες διασκέδασης, ολοκληρώμενα συστήματα και δημιουργία, πραγματοποιήθηκε στην Φραγκφούρτη από τις 4-7 Απριλίου 2017.

Την Έκθεση επισκέφθηκαν 45.000 άτομα από 139 χώρες, ενώ 950 εκθέτες από 39 χώρες παρουσίασαν τα πιο πρόσφατα προϊόντα τους στα πεδία του φωτισμού, ήχου και μηχανικής σκηνης, τεχνολογίες αναμετάδοσης και παραγωγής, ενοποίηση συστημάτων και τεχνολογία εικόνας και ήχου (AV).

Στην Prolight+Sound συμμετείχαν 2 ελληνικές εταιρείες. Πάνω από το ήμισυ των επισκεπτών (54%) προήλθε από το εξωτερικό, ενώ ο μεγαλύτερος αριθμός επισκεπτών προήλθε εν σειρά από Γερμανία, Ολλανδία, Ιταλία, Γαλλία, Βέλγιο, Κίνα, Ην.Βασίλειο, Ελβετία, Ρωσία, Αυστρία και Πολωνία.

Η Prolight+Sound 2017 διοργανώθηκε ταυτόχρονα με τη διεθνή Έκθεση Musikmesse, αναδεικνύοντας έτσι το Εκθεσιακό κέντρο της Φραγκφούρτης σε παγκόσμιο τόπο συνάντησης για τον κλάδο της μουσικής και των εκδηλώσεων, καθώς προσέλκυσε συνολικά περίπου 100.000 επισκέπτες από 144 χώρες και 1.922 εκθέτες από 55 χώρες.

Η επόμενη Διεθνή Έκθεση Prolight+Sound θα πραγματοποιηθεί στη Φραγκφούρτη (Μάιν) από τις 10 έως τις 13 Απριλίου 2018.

TENDENCE (Φραγκφούρτη/Μάιν 24-27/6/2017,

Η πολυθεματική ετήσια Διεθνή Έκθεση Tendence πραγματοποιήθηκε στην Φραγκφούρτη από τις 24-27 Ιουνίου, όπου άνω των 20.000 διεθνών επισκεπτών (22.742 το 2016) είχαν την ευκαιρία να γνωρίσουν νέα προϊόντα και τάσεις στον τομέα των καταναλωτικών αγαθών.

Συνολικά 1.125 εκθέτες από 54 χώρες (943 εκθέτες από 43 χώρες το 2016) παρουσίασαν προϊόντα για οικία, διακόσμηση, επίπλωση, είδη δώρων και κοσμήματα, αξεσουάρ μόδας, υφάσματα επιπλώσεων και είδη εξωτερικού χώρου. Επιπλέον, εκτέθηκαν ποικίλα νέα προϊόντα τόσο για την χειμερινή και χριστουγεννιάτικη περίοδο του τρέχοντος έτους, όσο και για την εαρινή και θερινή περίοδο του επόμενου έτους.

Οι διεθνείς εμπορικοί επισκέπτες αναλογούν σε 17% των συνολικών επισκεπτών, εκ των οποίων το μεγαλύτερο τμήμα προήλθε εν σειρά από Γερμανία, Ελβετία, Γαλλία, Ολλανδία, Αυστρία, Ιταλία, Βέλγιο, Κίνα, Ιαπωνία και Πολωνία. Εξαιρετικά υψηλά ποσοστά επισκεψιμότητας κατεγράφησαν από χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, όπως Ρωσία, Τσεχία και Σλοβακία, καθώς και εκ Δυτικής Ευρώπης από Ην.Βασίλειο και Πορτογαλία.

Στην Έκθεση συμμετείχαν 3 ελληνικές εταιρείες (http://tendence.messefrankfurt.com/frankfurt/en/besucher/ausstellersuche.searchresult.html?q=&_charset_=UTF-8&sfC=GRC&start=0)

Η επόμενη Διεθνή Έκθεση Tendence 2018 θα πραγματοποιηθεί στη Φραγκφούρτη (Μάιν) από τις 30 Ιουνίου έως τις 3 Ιουλίου 2018.

IV. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Εξαγορά της αμερικανικής εταιρείας παραγωγής προϊόντων αρτοποιίας Panera από τον όμιλο JAB Holding συμφερόντων της οικογενείας Reimann.

Ο όμιλος JAB Holding, που ελέγχεται από την πλούσια γερμανική οικογένεια Reimann εξαγόρασε την ταχέως αναπτυσσόμενη αμερικανική εταιρεία παραγωγής προϊόντων αρτοποιίας Panera, έναντι 7,5 δις \$Η.Π.Α. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί σε 315 \$Η.Π.Α. ανά μετοχή ήτοι 20% περισσότερο από την τιμή κλεισίματος της 31^η Μαρτίου 2017. Εν λόγω συναλλαγή, οποία απαιτεί την έγκριση των Αρχών Ανταγωνισμού, αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός τρίτου τριμήνου τ.ε.

Η εταιρεία Panera λειτουργεί στις Η.Π.Α. 2000 καταστήματα (κύκλος εργασιών 5 δις \$Η.Π.Α.). Μέσω της ας άνω εξαγοράς δίδεται η δυνατότητα κάθετης επέκτασης των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της οικογενείας Reimann στον τομέα του καφέ, οι οποίες περιλαμβάνουν αλυσίδες καφεστιατορίων, καθώς και επιχειρήσεις παραγωγής καφέ, υπό πλήρη (Douwe Egberts, Keuring) ή μερική ιδιοκτησία (Mondelez).

Χιλιάδες θέσεις εργασίας υπό αβεβαιότητα στα υποκαταστήματα της Deutsche Bank στην Μ. Βρετανία, λόγω BREXIT.

Το ενδεχόμενο περικοπής 2.000 και πλέον θέσεων εργασίας στα υποκαταστήματα που λειτουργεί στην Μ. Βρετανίας και μεταφορά των θέσεων αυτών στην ηπειρωτική Ευρώπη, εξετάζει η γερμανική τράπεζα Deutsche Bank, λόγω εξόδου της Μ. Βρετανίας από την ΕΕ. Ο αριθμός των προς περικοπή θέσεων ενδέχεται, υπό προϋποθέσεις, να υπερβεί και τις 4.000. Η γερμανική τράπεζα απασχολεί στην Μ. Βρετανία περί τους 9.000 υπαλλήλους, 7.000 εκ αυτών στο Λονδίνο. Ανάλογες σκέψεις κάνουν και άλλες ξένες τράπεζες με υποκαταστήματα στην Μ. Βρετανία. Αιτία αποτελεί το γεγονός ότι, με την έξοδο της χώρας από την ΕΕ, εκλείπει το πλεονέκτημα που παρείχε η εξυπηρέτηση των πελατών, μέσω μίας άδειας στο Λονδίνο.

Ειδικοί εκτιμούν ότι εφόσον ανωτέρω φόβοι αποδειχθούν βάσιμοι, το Λονδίνο κινδυνεύει να απολέσει περί τις 10.000 θέσεις εργασίας στον τραπεζικό τομέα καθώς και 20.000 θέσεις εργασίας συμβούλων και νομικών υπηρεσιών.

Κατασκευή νέου εργοστασίου συσσωρευτών ηλεκτρικού ρεύματος από θυγατρική της Daimler-Mercedes

Η εταιρεία Accumotive, 100% θυγατρική της Daimler-Mercedes, έχει αναλάβει την κατασκευή υπερσύγχρονου εργοστασίου συσσωρευτών (μπαταρίες) ηλεκτρικού ρεύματος στην περιοχή Kamenz της Σαξονίας. Η σχετική

επένδυση ανέρχεται σε 500 εκ. Ευρώ. Το εργοστάσιο, το οποίο θα καταλαμβάνει έκταση 80.000 τ.μ., συνιστά το δεύτερο εργοστάσιο κατασκευής συσσωρευτών στην περιοχή και αναμένεται να τεθεί σε λειτουργία περί τα μέσα 2018. Προς το παρόν απασχολεί 350 εργαζόμενος, αριθμός που πρόκειται να διπλασιασθεί μέχρι το 2020. Επιδίωξη της εταιρείας Accumotive αποτελεί η συμπερίληψη της υπό κατασκευή μονάδος στα μεγαλύτερα και πλέον σύγχρονα τεχνολογικά εργοστάσια στην Ευρώπη.

Κατά την επίσκεψή της στις εγκαταστάσεις της εταιρείας, η Καγκελάριος κα Angela Merkel, αναφέρθηκε, μεταξύ άλλων, στα περιβαλλοντικά οφέλη που επιτυγχάνονται από τη μείωση του διοξειδίου του άνθρακα, τον περιορισμό του θορύβου κλπ και την ευρεία χρήση ταυτόχρονα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, εν προκειμένω, δια της αύξησης της ηλεκτροκίνησης των οχημάτων. Επίσης τόνισε την σπουδαιότητα της αυτοκινητοβιομηχανίας για τη γερμανική οικονομία, καθώς αυτή αποτελεί σημαντικό εργοδότη και συνάμα πηγή καινοτομίας, ενώ επαίνεσε την επενδυτική πρωτοβουλία για την επιλογή λειτουργίας του εργοστασίου στην Σαξωνία, που αναμένεται να τονώσει την απασχόληση στην περιοχή, δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας.

Αύξηση αριθμού μετακινούμενων αεροπορικώς εντός και εκτός Γερμανίας το Α΄ τρίμηνο 2017

Σύμφωνα, με την Ομοσπονδιακή Στατιστική Υπηρεσία Destatis, ο αριθμός των επιβατών που μετακινήθηκαν αεροπορικώς (εντός Γερμανίας και προς το εξωτερικό), σημειώνοντας αύξηση ρεκόρ 4%, ανήλθε σε 23,5 εκ. άτομα έναντι 22,6 εκ. το αντίστοιχο Α΄ τρίμηνο 2016.

Μεγαλύτερη αύξηση 4,3%, σημείωσε ο αριθμός επιβατών με προορισμό το εξωτερικό κατά το 1ο τρίμηνο 2017 έναντι αύξησης 2,9% των επιβατών που ταξίδευσαν αεροπορικώς εντός της Γερμανίας.

Η διηπειρωτική επιβατική κίνηση κατέγραψε αύξηση 4,2%, έναντι αντίστοιχου τριμήνου 2016 κυρίως λόγω σημαντικής αύξησης επιβατών προς Αίγυπτο (24,8%) και Ισραήλ (16,8).

Η υψηλότερη μείωση 17,6% σημειώθηκε στην μεταφορά επιβατών προς την Τουρκία. Στο ευρωπαϊκό τμήμα της Ρωσίας διαπιστώνεται αντιθέτως υψηλή αύξηση 12,9%. Όσον αφορά τους ευρωπαϊκούς προορισμούς, αύξηση κίνησης επιβατών καταγράφεται κυρίως προς Ιταλία (6,7%), Γαλλία (6%) και Ηνωμένο Βασίλειο (5,7%).